

Dne 1. března 1420 vyhlásil papež Martin V. bulou „Omnium plasmatoris Domini“ křížovou výpravu proti Čechům, v níž vyzval všechny křesťany, aby svým přispěním pomohli k „vykořenění viklefišťů, husitů a jiných kacířů“.

Představitelé obou hlavních mocí feudální Evropy, římský papež a císař, vyhlásili boj husitskému revolučnímu hnutí. Císař Zikmund vstoupil ještě v květnu 1420 v čele velkého vojska do Čech. Tato výprava se však ukázala být neúspěšnou. Revoluční síly Tábora a Prahy rozbily křížácká vojska na Vítkově.

Boj proti českému kacířství však tím nekončil, představitelé světské i církevní moci organizovali dále protihusitský boj. Během dalších let byly znovu a znovu zdůrazňovány výhody, které věřícím křesťanům boj proti kacířům přináší. Vývoj ve střední Evropě však zcela zřetelně ukazoval, že mnohem více než církevní sliby působí český příklad.

V zemích okolo Čech i v zemích vzdálených působily na protifeudální lidové hnutí zprávy o zničení moci církve i o protifeudálních opatřeních, která byla v Čechách provedena.

Proto považovali církevní hodnostáři za nutné znovu upozornit všechny věřící na zhoubné následky styků s českými kacíři. Kardinál-legát Branda připomíná ve svém dopise biskupovi v Řezně povinnost vyhlásit znovu s kazatelen všech kostelů církevní tresty, které hrozí všem, kdož by udržovali styk s českými kacíři.

Byl vyhlášen zákaz obchodu i jiného styku s Čechami a Moravou, který měl Čechy izolovat, avšak nedosáhl nikdy podstatného rozšíření.

Všechny způsoby boje, které církev připravila, se ukázaly být naprosto nedostatečné proti síle lidového hnutí.

Z literatury:

A. HOBZA: Úvod do práva církevního, Praha 1938.

J. KEJŘ: Právní život v husitské Kutné Hoře, Praha 1957.

Branda miseracione divina tituli sancti Clementis sacro sancte Romane ecclesie presbyter cardinalis, Placentinus vulgari-ter nuncupatus, apostolice sedis legatus: Reverendo in Christo patri et domino dei et apostolice sedis gracia episcopo Ratisponensi. Salutem in domino sempiternam.

Cum pridem sacrosancta synodus Senensis generalis in spiritu sancto legitime congregata, universalem representans ecclesiam, presentibus in ea reverendis in Christo patribus et dominis D. Petro archiepiscopo Cretensi, Jacobo episcopo Spoletano, Petro abbate de S. Rosacio,

Branda, z božího slitování kněz kardinál chrámu sv. Klementa přěsvaté církve římské, obyčejně Placentinus nazývaný, legát apoštolské stolice, v Kristu důstojnému otci a pánu, z milosti boží a apoštolské stolice biskupu řezenskému. V Pánu pozdrav na věky věkův.

Ježto před časem přěsvatá obecná synoda v Sieně, v duchu svatém zákonně shromážděná, veškerou církev představující, za přítomnosti v Kristu důstojných otců a pánů p. Petra, arcibiskupa krétského, Jakuba, biskupa spoletského, Petra, opata od sv. Rosacia v diecési

Aquilegensis diocesis, et Leonardo magistro generali ordinis fratrum predicatorum nunciis sanctissimi in Christo patris et domini nostri D. Martini, divina providencia pape quinti specialiter deputatis, a fide fundamento incipiens, dampnationem heresum Wigklefistarum et Hussitarum suorumque sequacium, credencium et adherencium, per sacrosanc-tam synodum Constanciensem factam, ratam et gratam habens, approbaverit et confirmaverit, et contra eosdem continuando processus decreverit prosequendo et procurando extirpacionem dicte secte, omnibus privilegiis et indultis a jure vel ab homine contra hereticos insurgentes concessis gaudere, infectos autem labe dictarum heresum quomodocunque omnesque et singulos eisdem consiliis, auxiliis vel favoribus assistentes ac eosdem defendentes vel receptantes, necnon quecunque victualia, species aromaticas, pannos vel plumbum, sal, pulveres bombardarum vel arma sive instrumenta bellica, seu res quascunque eis adducentes, sive alia quevis negocia vel commercia publice vel occulte facientes cum eisdem; eos etiam qui scienter per dominia, terras, districtus vel loca sue dicioni subiecta premissa prefatis hereticis adduci seu apportari vel subditos suos eis negociari permiserint, penis et dampnacionibus contra hereticos promulgatis decreverit fore obnoxios, privilegiis excepcionibus, immunitatibus, salvis conductibus a quibuscunque personis ecclesiasticis sive secularibus, etiam si pontificali, imperiali, re-bali, ducali aut alia quacunque ecclesia-stica sive seculari prefulgeant dignitate, concessis vel concendendis non obstantibus quibuscunque: Nos prout ex debito nostri officii tenemur, salutem animarum quantum cum deo possumus in hac parte providere cupientes, ut ab ipsis perfidis hereticis omne auxilium, subsidium et commercium penitus subtrahere, predictum sancte synodi decretum vobis insinua-re curavimus, ut per vos vestris parochianis ac subditis intimatum, eos ab

aquilejské a Leonarda, velmistra řádu bratří kazatelů, zvláště vyslaných nunciů přsvatého v Kristu otce a pána našeho, p. Martina, z boží prozřetelnosti papeže (toho jména) pátého, vycházejíc ze základů víry, zatracení kacířství Wiklefovců a Husitů a jejich následovníků, přívrženců a spojenců, přsvatou synodou v Kostnici provedené, jako správné a vítané posuzujíc, schválila a potvrdila a v tažení proti nim pokračujíc rozhodla, aby v zájmu pronásledování a hubení řečené sekty, ti, kteří povstanou proti kacířům, požívali všech privilegií a úlev, jež jim byly poskytnuty právem nebo jednotlivcem, zhoubou řečených kacířství však jakkoliv nakažené, všechny i jednotlivce, jim radami, posilami nebo přízní pomáhající, jakož i je bránící, přechováající a jakékoliv potraviny, koření, sukna nebo olovo, sůl, stělný prach nebo zbraně či válečné nástroje nebo jakékoliv věci jim dodávající, či nějaká jiná jednání nebo obchody veřejně nebo tajně s nimi činící; ty také, kteří by vědomě povolili, aby na panstvích, v zemích, obvodech nebo místech jejich pravomoci podřízených, byly věci uvedené řečeným kacířům předávány nebo přinášeny nebo aby jejich poddaní s nimi obchodovali — prohlásila za propadlé trestům a zatracení, jež byly proti kacířům vyhlášeny, aniž by na překážku mohly býti jakékoli výjimky, privilegia, imunity, ochranné listy, jež byly nebo měly býti vydány kterýmikoliv osobami církevními nebo světskými, třeba i papežské, císařské, královské, vévodské nebo jakékoliv jiné církevní či světské důstojnosti —

my, jak nás váže povinnost k našemu úřadu, ve snaze pečovati s pomocí boží co nejlépe o blaho duší v této oblasti a vyloučiti veškerou pomoc, podporu a obchod s těmi proradnými kacíři, postarali jsme se, aby vám bylo sděleno řečené rozhodnutí svaté synody, aby pak oznáměno vámi vašim farníkům a poddaným, mohlo je strachem před tresty odraditi

omni auxilio, consilio et favore predictis hereticis prestando et cum eis qualitercunque commercia habendo metu penarum retrahere possit ipsas penas in jure tam contra predictos quam quoscunque fautores ipsorum promulgatas ne ipsarum quamecunque ignoranciam pretendant, specialiter inserendo; mandantes vobis tenore presencium in virtute sancte obediencie ac sub excommunicacionis pena, ut in ecclesia cathedrali et aliis collegiis et parochialibus ecclesiis civitatis et diocesis vestrarum, presertim vicinis et propinquis Bohemie et Moravie, singulis diebus dominicis et sollempnitatibus, cum populus ad divina audienda convenit, predictum decretum publice promulgetis seu promulgari faciatis, penasque inferius descriptas specialiter declarando, aliasque si plures vel maiores in jure aut constitutionibus provincialibus seu synodalibus vestris inveneritis notificando eisdem, quod huiusmodi persone etiam banno imperiali per illustrissimum principem ac sermum dominum D. Sigismundum divina favente clemencia Romanorum semper Augustum ac Ungarie, Bohemie etc. regem super hoc super promulgato existunt obnoxie.

Pene juris communis contra hereticos et eorum fautores sunt hee. Hereticorum receptores, defensores ac fautores ipsorum sunt ipso facto excommunicati, nec debent sepeliri in cimiterio, nec debet pro eis orari.

Item dampnati de heresi receptores, defensores et fautores ipsorum efficiuntur infames, nec possunt testari, nec sunt capaces hereditatum vel successionum, nec in judiciis audiuntur, privanturque omne dignitatis honore ac jurisdictionis, tam ecclesiasticis quam secularibus.

Item bona eorum confiscantur ipso jure etiamsi habeant filios catholicos, ad instar criminis lese maiestatis.

Item vasalli subditi et quicunque alii ex quocunque contractu debito fidelitatis

od poskytování veškeré pomoci, rady a přízně řečeným kacířům či jakéhokoliv obchodního styku s nimi; samy tresty práva, jak proti výše uvedeným, tak i proti jakýmkoliv jejich stoupencům vyhlášené, zvláště uvádíme, aby nikdo nemohl předstíratí nějakou jejich neznalost; nařizujeme vám tímto ve cti svaté poslušnosti a pod trestem exkomunikace, abyste v katedrálním kostele a v jiných shromážděních a ve farních kostelech vašich měst a diecesí, zvláště v těch, jež sousedí a jsou v blízkosti Čech a Moravy, po jednotlivé neděle a sváteční dny, kdy lid se schází ke slyšení slova božího, oznámili nebo oznámili dali výše řečené rozhodnutí, zvláště uvádějice tresty níže sepsané a i jiné, najdete-li další nebo přisnější v právu nebo vašich provinčních nebo synodálních usneseních, s dodatkem, že takové osoby propadnou i císařské klatbě, nedávno na to vyhlášené nejjasnějším císařem a nejvznešenějším pánem, p. Zikmundem, z boží milosti vždy rozmnožitelem římské říše a králem Uher, Čech atd.

Tresty obecného práva na kacíře a jejich ochránce jsou tyto. Přechovávači, obránci a ochránci kacířů jsou samým činem exkomunikováni, nesmějí být pochováni na hřbitově a nesmějí se za ně konati modlitby.

Item pro kacířství odsouzení, jejich přechovávači, obránci a ochránci se stávají bezectnými, nemohou pořizovati závěti, nejsou způsobilí nabývatí pozůstatostí nebo dědických nápadů, nejsou slyšeni u soudů a jsou zbavováni vší důstojnosti úřadů a pravomoci soudní, jak církevní tak světské.

Item jejich majetek je jako při zločinu urážky majestátu ze samého práva konfiskován, byť i měli syny katolíky.

Item mocí práva jsou zproštěni svých závazků vasalové, poddaní a všichni os-

predictis hereticis sunt astricti, absolvuntur juris auctoritate.

Item heretici et fautores eorum et eorum filii usque ad secundam generationem per paternam lineam, per maternam vero usque ad primum gradum.

Item dotes mulierum propter heresim virorum, cum quibus scienter contraxerint matrimonium, confiscande sunt.

Item omnes heretici, receptores, defensores et quovismodo fautores eorum cum adversus ipsos tamquam contra publicos hostes indictum sit bellum per sanctam Romanam ecclesiam et sacrum Romanum imperium, efficiuntur servi capiendum.

In quorum testimonium presentes litterae fieri nostrique sigilli iussimus appensione muniri. Datum Vicegradi, die Martis sextadecima die mensis May, Anus domini MCCCCXXIII, indicione secunda, pontificatus supradicti sancti domini nostri D. Martini divina providencia pape quinti anno septimo.

tatní, kdož jsou řečeným kacířům povinováni podle jakékoli smlouvy závazkem věrnosti.

Item kacíři a jejich ochránci a jejich děti až do druhého kolena v linii otcovské, v linii mateřské potom do stupně prvního.

Item je nutno konfiskovati věna žen pro kacířství manželů, s nimiž vědomě uzavřely manželství.

Item všichni kacíři, přechovávači, obránci a jakíkoliv ochránci jejich se stávají otroky těch, kdo je zajmou, ježto jim jako veřejným nepřátelům byla vyhlášena válka svatou církví římskou a svatou římskou říší.

Na dosvědčení toho jsme přikázali vyhotoviti tento list a opatřiti jej naší pečeti. Dáno na Vyšehradě ve středu dne 16. května, léta Páně 1424, ve druhé indikci, za sedmého roku pontifikátu výše řečeného přesvatého pána našeho, pana Martina, z boží prozřetelnosti papeže (tohoto jména) pátého.

Otištěný text byl převzat z edice F. Palacký, *Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges vom Jahre 1419—1423*, I., Praha 1873, str. 333. Do češtiny přeložil doc. dr. J. Kincl.